

A BANYÁSZ

A Magyarországi Bánya- és Kohómunkások Gazdasági Szövetségének Hivatalos Közlönye.

Felelős szerkesztő:
CSÓKA VENDEL.
Kiadó: **FAJD PÁL.**
Telefon szám: 46.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Salgótarján, Vasút-utca 4. szám.
Megjelenik minden hó 1. és 15-én.

Előfizetési ár:
1 évre 9.60 P. 1/2 évre 2.40 P.
1/2 " 4.80 " Egyes szám ára 40 f.

Akik a Bányamunkásokotthon r. t. kamatmentes kölcsön elismervényeket még nem adták le, haladéktalanul jelentkezzenek a helyi csoportok vezetőségénél.

A bányanyugbérpénztár revíziója.

Hosszú éveken keresztül ez volt a bányamunkásságnak a legfontosabb követelése, míg végre 1925-ben a törvényhozás megalkotta a bányatörvényt. Ennek alapján azután 1926-ban 4400—926. N. M. M. számú rendelet 1927. január 1-től központosította a nyugbérpénztárakat.

A nyugbérpénztárak központosítása alkalmával a bányamunkásság fellélegzett, mert azt hitte, hogy végre hosszas huza-vona után rendezve lesz a nyugbérkérdés. Sajnos ezen hitében csalódott, mert csakhamar tapasztalhatta a törvény és rendelet hiányosságait.

Ugyanis a rendelet 65 éves korhatárt és 40 éves szolgálati időt állapít meg. Ezek oly magas év számok, hogy a munkásság nem jut abba a helyzetbe, hogy ezt élvezhesse. Súlyosbíja ezt a kérdést még az, hogy csak az 1914. év után történt megszakításokat vonja össze. Ez azután azt eredményezi a mai idősebb munkásság részére, hogy akik már eddig is 25, 30 sőt 40 évet a bányában dolgoztak, de 1914. év előtt megszakították szolgálati idejüket, nem részesülhetnek nyugdíjban, vagy csak egy pár szolgálati évet vesznek alapul dacára, hogy egy egész emberöltőt a bányában dolgoztak. — Nem szólva arról, hogy a nyugbérök összege is oly mostohán van megállapítva, hogy abból a nyugdíjas nem képes önmagát és családját a legszükségesebben sem fenntartani.

Amikor a 4400—926. N. M. M. sz. rendelet megjelent, rögtön rámutattunk a rendelet hiányosságaira, ugyancsak a sérelmes rendelkezésekre. Szövetségünk közbenjárására már annakidején úgy a munkaügyi és népjóléti miniszter, valamint a miniszterelnök is ígéretet tettek, hogy amennyiben egy év leforgása alatt az általunk memorandumba foglalt sérelmek és hiányosságok beigazolódnak, úgy megfogják változtatni.

Az egy év letelt, most már a munkásság türelmetlenül várja a már központosított nyugbérpénztár revízióját. Azonban most nem arra van szükség, hogy a munkaügyi és népjóléti minisz-

térium azt vizsgálja vajjon az egy év eredménye lehetővé teszi-e a rendezést, hanem azt vizsgálják meg, hogy tényleg sérelmes-e a munkásságra a számtalan memorandumban felsorolt rendelkezése. Ennek a megállapítása könnyű, mert csak elő kell venni azt a sok panaszt, amelyet a munkásság benyújtott, különösen az évek összevonása ügyében.

A panaszok jogosságát már a minisztérium is több ízben elismerte, hisz számtalan pót rendelkezést bocsájtott ki az év folyamán. Azonban ezek a pótrendelkezések még mindig nem biztosítják a munkásságot, hogy ezen visszas helyzetből kiemelje. Sürgősen el kell rendelni az 1914. év előtti évek összevonását, de ugyancsak sürgősen szabályozni kell a központosított és a kincstári nyugbérpénztárak viszonyát. Továbbá rendezni kell a várakozási idő (várományi jog) és elismerési díj és idő kérdését. Ezek mind oly égetően fontos kérdések, amelyek csak most alakultak ki teljességükben, amikor az év letelt, mert ezalatt az év alatt adódtak ezeknek a sérelmessé-
gük.

Azért mert a központosított és a kincstári nyugbér pénztárak közötti viszony nincs rendezve, nem lehet a munkásokat büntetni, már pedig most az történik, mert ha valaki kincstári bányához megy dolgozni, az előbb megszerzett éveket nem számítják be. Az 1914. év előtt megszerzett éveknél a be nem számítása szintén büntetés, azért mert már olyan idős, hogy 1914. előtt is már munkahelyet változtatott és most már abban a korban van, hogy nyugdíjba kellene menni. A várakozási idő szintén túl magas és már hamarabb kell a nyugdíjra jogosságot elérni épen a bányamunka nehézsége és az egészségre való káros hatásánál fogva. Az elismerési díj és idő rendezése pedig azért szükséges, mert az utóbbi években tapasztalt nagy szénkrízis következtében a munkásság részéről mindinkább meg van nehezítve, hogy állandóan a bányánál dolgozhasson. A mindig bekövetkező szanálások mindinkább kiszorítják a bányamun-

kást a bányából és más munkára kényeszerítik. Azért, mert a bányában nem tud elhelyezkedni, nem szabad azzal büntetni, hogy a már megszerzett szolgálati éveket elveszítse. A rossz gazdasági helyzet következtében a bányamunkások folyton cserélődnek, ez azután a veszéllyel is jár, hogy az orvos nem találja munkára alkalmasnak és ezért az üzemek nem alkalmazzák. Ezért is rendezni kell ezt a kérdést, mert különben illuzóriussá válik az egész nyugdíjintézmény. Végül rendezni kell a nyugdíjárandóságokat, fel kell emelni a nyugbérbiztosítási alapösszeget és a felemelt biztosítási alapösszeg 100 százalékát kell nyugdíjképen fizetni.

Ezek a kérdések izgatják a bányamunkásságot, ugyancsak a nyugdíjasokat, mert az elmúlt év beigazolta mindazon sérelmeket, amelyeket már a rendelet tervezete alkalmával bemutattunk. Most már megdőlték mindazon kifogások, melyeket annakidején a nyugdíj összege ellen felhoztak, mert mindazok a kedvezmények, amelyek akkor még fennállottak, azok azóta megszűntek.

Ezeket a kérdéseket sürgősen meg kell javítani, ez fogja meghozni a megértést a bányamunkásság között.

1918—1928.

A fenti tíz év a bányamunkások történetében alapvető jelentőségű. Ez a tíz év az, amelyben a bányamunkások a szervezeti élet keretein belül igyekeztek gazdasági helyzetüket megjavítani. A bányavállalatok és a hatóságok erőfeszítésével kellett megküzdeni a bányamunkásságnak, hogy ugyanolyan szervezeti életet élhessen mint az egyéb ipari munkásság. Ezt a tíz évet méltatja legutóbbi számában a „Bányamunkás” és siránkozással állapítja meg, hogy az utóbbi években a bányamunkásság szervezete állandóan gyengül. Ezt a siránkozást alátámasztja ugyan abban a számban megjelent szövetségük működéséről szóló jelentés.

A bányamunkásság fenti tíz év történetéhez kívánunk mi is hozzájárulni. Meg akarjuk keresni az okokat, amelyek a bányamunkásságot más elhatározásra bírta. Az ugynevezett „Bányamunkás Szövetség” Peyer és társainak a vezetése alatt volt az a vár,

megalakulásakor, amelyben a bányamunkásság védelmet talált. A bányamunkásság ennek tudatában meg is hozott minden áldozatot és azon fáradozott, hogy ez a szervezet minél erősebb és hatalmasabb legyen. Azonban ugyanakkor azok a vezetők, akik ma ott állnak a szövetség vezetésének az élén, nem tudták méltányolni a munkásság áldozatkészségét, hanem alantas egyéni törekvésnek használták ki. Ugyancsak nem törődtek a munkásság súlyos sérelmeivel, háttérbe szorították a munkásság érdekeinek a védelmére irányuló cselekvések. Akik a munkásság érdekeinek a védelmében az önös érdekek háttérbe szorításával törekedtek előre, azokat elgáncsolták. Ha nem sikerült simán, ha a munkásság a háta mögé állt az elgáncsoltak, akkor egész csoportokat gázoltak el, csak azért, hogy az ő diktatórikus rendszerüket fenntarthassák. Ez azután megbosszulta magát, a bányamunkásság megunt a gyámságot és igyekezett lerázni a parazitákat. Ez másként nem sikerült, külön meg kellett alkotni a bányamunkásság gazdasági szervezetét.

Tíz évvel ezelőtt a bányamunkásság gyönyörű zászlókkal, fehértűs leányok és virág esőben örömmel alakították helycsoportjaikat, abban a tudatban, hogy érdekeik védelmére várat alkotnak, csalódtak. Lelketlen vezetők politikai pártintézménnyé süllyesztették és a bányamunkásság gazdasági érdekeit pártszempontból ítelték meg. Soha sem az erő viszonyok mérlegelése volt irányadó, hanem a párt érdek, ezért kellett számtalanszor a munkásságnak heteken keresztül kilátástalan sztrajkot folytatni úgy, hogy amikor a sztrajk befejeződött, az esetleges eredmények, ha egyáltalán voltak, nem jelentettek a munkásság számára eredményeket, mert hosszú idő kellett ahhoz, hogy a sztrajk miatt elvesztett keresetet valamilyen pótolja. Amikor a munkásság tudatára ébredt annak, hogy érdekei abban a szervezetben, amelyért szabadságukat, éjt, nappalt sőt vérüket áldozták, nincsenek megvédve, sikra szálltak és azt követelték vezetőiktől, hogy hathatósabban álljanak a munkásság gazdasági érdekeinek a védelmére. Azonban ahelyett, hogy ez történt volna, a vezetők szembe fordultak a munkássággal, ez azután azt eredményezte, hogy a munkásság hátat fordított annak a szervezetnek, amelytől úgy sem várhat semmit. Amikor a vezetők látták a munkásság elfordulását, kapkodtak fűhöz-fához, kezdtek kiabálni, rágalmazni, azonban már késő volt, a munkásságot oda vissza terelni többet nem lehetett. Tudják ezt ők is, azonban a látszatkedvéért azt terjesztik a munkásság között, hogy ők rendületlenül állnak, azonban mindenki tisztában van azzal, hogy csak voltak. Ezt akarják bizonyítani lapjuk legutóbbi számában megjelent pénztári forgalom 1927. évről szóló kimutatással.

Ezzel a kimutatással azonban pont az ellenkezőjét érik el, mint amit akartak, mert ebből világosan látja mindenki, hogy csak papiroson vannak. Ha figyelembe vesszük a kimutatást, rögtön szembe tűnik, hogy úgy van összeállítva, hogy a bevétel a kiadást fedezze. Azt hiszik, a bányamunkás nem látja meg azt a mesterkedést, amit ezzel a kimutatással végeztek. Ne ringasság magukat abban a hitben, mert a bányamunkás ma már látja azt a manővert és nem ül föl neki. Tisztában van a bányamunkásság, ha a kimutatásban foglalt tételeket igazolni kellene, úgy legelső sorban az jönne zavarba, aki ezt a kimutatást közre adta. Nem szólva

arról, hogy a bevételben szereplő tagjárulékokapuzámokat tüntet fel. A kiadási tételek adnak magyarázatot a bevételi tételeknek, különösen a különféle segélyeknél. Azonban nem hagyhatjuk szó nélkül az alkalmazottak illetménye című rovatot, különösen ha összehasonlítjuk a kerületi titkárságok költségeivel. Azt elhinni, hogy a központi alkalmazottak 405 pengőt kaptak összesen ezt még ők sem veszik komolyan. Különösen, ha figyelembe vesszük, hogy májusig még Peyer Károly is fizetési alkalmazottja volt, azonkívül más alkalmazottat is szanáltak és kifizették a felmondási időre járó fizetést, ami egyedül többet tett ki. Ilyen nyilvánvalóan ferdén beállítani a dolgokat enyhény mondva: tudatos félrevezetése a munkásságnak. Ezt betetézi mindazon csürés-csavarás, amelyet a munkásság előtt folytattak. Ez mutatja mennyire megérett a kimúlásra az a szervezet, amely a munkásság jóhiszeműségének a kihasználásával a félrevezetésből akar megélni. Nem kerülheti el a pusztulást, mert az agóniával küzdő beteg fölött a konzilium megállapította, hogy menthetetlen. A fejfájára fölírjuk „Nagy remények között született, azonban hosszas szenvedés után dicstelenül kimult.”

Orvosi hír. Dr. Kardos Adél orvso, működését Fő ucca 320. szám alatt megkezdte. Rendel délelőtt 9—11-ig és d. u. 2—5-ig.

Németország és Angolország harca a világszénpiacért.

Angliában egyre-másra dolgozzák ki a terveket, hogy hogyan lehetne a szénipart ismét fellendíteni. De eddig még nincsen kézzelfogható eredmény, sőt egyáltalában nem olyan a helyzet, mintha észrevehető javulás hamarosan bekövetkezhethetne. Másrészt azonban mind a szénipar vezetői, mind a bányászok hangoztatják, hogy valaminek történnie kell és hogy a szénháború az utóbbi két évben jobban dühöngött, mint bármikor eddig.

Lassan kezdik belátni, hogy az az optimizmus, mely oly soká uralkodott nem volt jogosult. 1926. végén általános volt annak a bizakodásnak a hangoztatása, hogy 1927. a szénbányászatban végre meghozza a rég várt békét. 1927. elmúlt-és mindössze csak gyenge reménységet hozott arra nézve, hogy 1928-ban jobb lesz. A szénbányatársaságok jelentései bizalmat árultak el és a közgyűléseken is nyilvános, ahol nagy szavakra van szükség, hogy bizonyos atmoszférát teremtsenek, bizakodónak mutatják magukat az emberek. De ez a közszemlére állított optimizmus nem takarhatja el a rideg tényeket.

1927. végén 300.000 munkanélküli bányász volt. A szénkereskedelem 40 %-al maradt teljesítő képessége alatt és 30 %-al az 1913-iki év teljesítménye alatt. Nagybritánia az egész széntermelés 20-25 %-al kisebb volt 1927-ben, mint 1913-ban, még ezzel szemben a kontinens széntermelése 12 %-os növekedést mutatott 1913-hoz képest.

Az eredmény az, hogy minden tonna szénen, amit kivittek $\frac{1}{2}$ shilling a veszteség. Bizonyos, hogy a múlt év második fele jobb volt, mint az első fele és a Franciaországba és Délamerikába irányú kivitel fokozódása jó hatást tett. De ez a kivitel nem volt olyan jelentékeny, hogy e veszteséget kiegyensúlyozta volna.

Egyideig a lengyel szén konkurenciájától féltek, most már mégis azt hiszik, hogy Anglia képes lesz a Lengyelországtól visszaszerzett piacokat megtartani. A lengyel szén úgy nyugtalanítani fogja, de mégsem fogja veszélyeztetni az angol termelést. Fenyegetőbb Németország és az Egyesült-Államok versenye. Különösen nyugtalanítóan hat Németországnak Olaszországgal a Ruhr-vidéki szénre kötött egyezménye.

Olaszországnak a német szénre 1930. évi január 14-ig van opciója és évenként 8 millió tonnára igénye. A háború előtt Németország mintegy évi egymillió tonnát exportált Olaszországba, Anglia pedig 9.6 millió tonnát. Ezek a számok 1927-ben nagy eltolódáson mentek át. Anglia kivitele 6.9 millió tonnára süllyedt, Németorszáé 4.6 millió tonnára emelkedett.

Olaszországnak nagy előnye, hogy a jóvátételi szén ára az angol export szén ára szerint igazodik és az, hogy a német jóvátételi szén megszerzésénél nincs szüksége devizákra és így a valuta nem szenved kárt. Anglia most már attól fél, hogy a Ruhr-vidéki szénszindikátusnak Olaszországgal kötött új egyezménye után 5-6 millió tonna szenet fog Olaszország Németországtól beszerezni és ennek megfelelően mérsékelni angliai vásárlását. Angliának tehát új piacok után kell néznie, elsősorban Kanada és Ujfundland jön számításba, melyek évenként 10 millió tonna szenet visznek be. Ebből csak 650 ezer tonnát Angliából, a többit csaknem teljesen az Egyesült államokból.

A széntermelés modern munkamódszai, a kölcsönös együttműködés és modern bányakutatás tekintetében Anglia el van maradva. Azoknak a terveknek, amelyeket a közönség elé terjesztettek, csak úgy lehetne megvalósulniuk, ha valóban szervező munka járul hozzájuk. Ezideig semmi jel nincs arra, hogy a viszonyok javulására nézve valami történni fog sőt a közvélemény attól tart, hogy a szénipar stabilizálására szolgáló terhekből végül semmi más nem jön létre mint az, hogy felemelik a belföldi szén árát.

Az előbbi adatokból világosan lehet látni, hogy Németország a hosszantartó angol szénbányászsztrajkot alaposan kihasználta a német széntermelés fellendítésére. Az angol szénbányász sztrajkkal előállt szénhiányt Németország tulfeszített produkcióval pótolta és mindenütt lekötötte magának azokat a szénpiacokat, amelyeket hosszú éveken keresztül Anglia uralt.

Csehszlovákia általános bányászsztrajk előtt.

A nyitrabányai (handlovai) szénmedence munkássága is átnyújtotta követeléseit a bányai igazgatóságnak. A követelések között legfontosabb a 20 százalékos béremelés. A nyitrabányai szénmedence Szlovenszkónak egyetlen számottevő szénbányája, ahol mintegy 4000 munkás dolgozik.

A munkásság a béremelésre vonatkozó követelést azzal indokolja, hogy a köztársaság bányamunkásainak béreit 1921. óta rendszeresen leszállították és hogy a mai bérek a legfontosabb életszükségleti cikkek fedezésére sem elegendők.

Az északcsehországi (brüxi) barnaszénmedence munkásainak megbízottai egy heti határidőt adtak a bányai igazgatóságnak, hogy a munkásság által felállított követeléseket teljesítse. Ebben a medencében is, melyben

mintegy harmincezer munkás dolgozik, a 20 százalékos béremelés az ütközőpont.

A bányagazgatóság hajlandónak nyilatkozott valamelyes béremelésre, a munkásság azonban nem fogadta el, mert nem tartotta megfelelőnek a drágulás arányához. A szociális goodoskodás miniszteriuma interveniált a tárgyaló felekkel és arra törekedett, hogy a bérkonfliktus lehetőleg békésen intéztessék el.

Ugy látszik, hogy az ottani munkásvezérek mindenáron sztrajkot akarnak kieroszakolni. Ezt igazolja az a lépés, mely szerint még egy látszat kísérletet akarnak tenni és így remélik a felelősség kérdését maguktól elhárítani.

A fenti tudósítás azt igazolja, miként tartja egy pár lelkiismeretlen kalandor a kezében egy ország szénbányászatát. Kiváncsian várjuk az eseményeket és figyelemmel kísérjük. Annyira érdekesen fejlődnek ezek az események, hogy erre még vissza térünk.

Az angol munkásmozgalom továbbra is a szénbányák államosítását követeli.

A már évek óta folyó nagy szénipari válság hatása alatt már a háború vége felé az angol munkásmozgalom a szénbányák nacionalizálását követelte. Abból indult ki az angol munkásság — tekintettel az angol bányák egymásközötti viszonyának a rendezetlensége és az ebből folyó gazdasági nehézségekre, amely a munkásság gazdasági viszonyainak a leromlásával járt, hogy ezt az állammal karöltve, illetve a teher megosztásával biztosítsák és megvédjék a munkásság gazdasági érdekeit. Hosszu viták fejlődtek ki e körül a kérdés körül, amelyek még ma sem fejeződtek be, mert a nagybányák nem ragaszkodnak a nacionalizáláshoz, az állam pedig idegenkedik a nacionalizálástól, mert ez reá nézve terhet jelent. A kisebb bányák viszont nem bírják az iramot, ami azután abban nyilvánul meg, hogy a munkásság bérei a kisebb bányáknál nincsen biztosítva. Ebből indult ki azután a munkásság, mert ezzel véli végét szakítani annak az áldatlan állapotnak, amely az angol bányamunkások és bányavállalatok közötti harcokban nyilvánul meg.

Az angol szénbányáknak a nacionalizálásának az elintézése rendkívüli hatással volna a világ szénpiacára, viszont az angol bányamunkásság gazdasági helyzetére is jó hatással volna. Az egész világ nagy érdeklődéssel kíséri az angol bányák nacionalizálásának kérdését.

Összvezetőségi ülés Salgótarjánban.

Szövetségünk a Salgótarján és környékbeli helyicsoporthal 1928. évi február 5-én d. e. 9 órakor a szövetség helyiségében összvezetőségi ülést tartottak. Az összvezetőségi ülés behatóan foglalkozott a már folyamatban lévő nagymérvű szanálásokkal és elhatározta, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel oda fog törekedni, hogy a szanálás mervét a lehető legkisebbre csökkentse. Legfőbb feladatának tartja, hogy az elkerülhetetlen szanálás minél kisebb áldozatokat szedjen a munkásság sorából. E célból küldöttséget meneszt a m. kir. kereskedelmi és népjóléti miniszterhez, amelybe bevonja az egész ország bányamunkásságának bizalmiférfiit. Ez alkalommal a küldöttségnek feladata lesz a bányatársaságok körül mutatkozó súlyos hiányok pótlására felhívni a népjóléti miniszter figyelmét és sürgős intézkedést kérni.

A betegsegélyző pénztári új törvény életbelépése, végrehajtása körül kiadott rendelkezések az előbbi törvény rendelkezéseivel szemben eltérést mutattak, szövetségünk központi titkára ismertette a helyicsoporthoz vezetőivel, hogy a bányatársaságok által kiadott azon részét, amely szerinte a betegség egész tartamára csak egyszerű táppénzt állapít meg, közben sikerült rendezni, mert az új törvény rendelkezései is módott adnak arra, hogy a táppénz változatlanul első 4 hétben a 60 %-ra, 4 héten túl pedig a kereset 75 %-ra folyósíttassék a napibér osztályok szerint. A bizalmi-testület a titkár előterjesztését nagy megnyugvással vette tudomásul.

A központi titkárság részletes jelentést tett a „Bányamunkásokon” r. t. ellen indított perünk jelenlegi állásáról. Bejelentette, hogy a pert a munkásság nagy tömegeinek kívánságára tovább kívánjuk fejleszteni, amelyet az összvezetőség nagy lelkesedéssel vesz tudomásul. Különösen örömmel állapította meg, hogy a munkásság közt szétszórt rágalmak nem bizonyultak valóságnak, mert az elsőfoku bíróságok kihirdetett ítéleteikkel annak az ellenkezőjét igazolta. A titkár bejelentette, hogy az elsőfoku ítéletek kihirdetése óta tömegesen keresik fel szövetségünk központját olyan szakértársak, akiknek a névsorát dr. Györki Imre ügyvédi iroda a bíróságnál benyújtotta azzal, hogy nevezettek a „Bányamunkásokon” r. t. ellen indított pert visszavonták. Kétségtelen, hogy vannak ilyen szakértársak, akik az agitáció hatása alatt egynéhányan visszavonták dr. Mekker Györgytől a megbízásukat, de találkoztunk már olyan szakértársakkal is, akik jegyzőkönyvileg jelentették ki, hogy ők megbízásukat nem vonták vissza és egy ilyen visszavonásra aláírásukat nem is adták. Titkár bejelentette, hogy egy ilyen jegyzőkönyvet a legközelebbi lapunkban közzé fog tenni. Az összvezetőség az előterjesztéseket mind a legnagyobb megelégedéssel vette tudomásul és utasította a titkárságot, hogy vigyázzon a munkástársakat, hogy milyen helytelenül igyekeztek befolyásolni őket a per visszavonására.

Végül az összvezetőség elhatározta, hogy f. évi március 15-én Salgótarjánban a központi szövetség összes helyiségeiben nagyszabású Kossuth ünnepélyt rendez, amelyen műkedvelőgárdája Kossuth dalabot fog leadni. Utasította a központi titkárságot, hogy az ünnepélyt megfelelőleg készítse elő.

A Singer-varrófény bármely varrógépre utólag felszerelhető — praktikus és kiméli a szemet. Kérje annak gyakorlati bemutatását. — Singer-varrógép fióküzlet, Salgótarjánban, a róm. kath. templommal szemben.

Felmentő ítélet.

A balassagyarmati kir. ügyészség 1886/927. k. ü. számú vádiratával vádat emelt Morgenstein Vilmos etesi helyicsoporthunk pénztárnoka ellen. Nevezett még 1926. őszén a már régebben működő etesi football csapat tagjaiból szövetségünk keretén belül egy sportcsapatot alakított. A sportcsapat pénztárnoki teendőivel is ötlet bizta meg a közgyűlést.

E sportcsapat működése elé a lehető legnagyobb akadályokat gördítettek egyes egyének, akik féltékenyen nézték szövetségünk helyicsoporthunka tér foglalását. A sportcsapat felszereléséhez, illetve működéséhez szükséges költségeket a helyicsoporthunk vezetője gyűjtés után igyekezett beszerezni, sikerült is nekik 102 pengő 56 fillér összeget összegyűjteniük. Azonkívül kifizették a régi sportcsapatnak meglévő tartozásait. A féltékenységek annyira ment, hogy Morgenstein Vilmos szaktárs ellen, Varga Imre etesi tanító kezdeményezésére megindították az eljárást. Az ügyészség által kiadott vádirat alapján 1927. évi május hó 21-én tárgyalta az ügyet a balassagyarmati törvényszék Salgótarjánban. A vádat dr. Horváth János kir. ügyész képviselte.

A törvényszék több tanút idézett be az ügy tisztázására. Csóka vendel szövetségünk titkára vallomásában részletesen ismertette a sportcsapat megalakulásának történetét, alapszabályszerűen igazolta, hogy a helyicsoporthunk joga volt sportegyesületet létesíteni és a befolyó összeget, amely nem a sportegyesület címén, hanem a szövetség helyicsoporthunka nevével gyűjtetett össze, ez az összeg tehát szabályszerűen kezeltetett, amidőn a helyicsoporthunk pénztárába, később pedig a szövetség pénztárába helyeztetett el.

A tanuvallomások alapján a balassagyarmati törvényszék Morgenstein Vilmost a vád és annak következményei alól B. 645/4. 1927. számú ítéletével felmentette. A vádat képviselő kir. ügyész semmisségi panasszal élt az ítélet ellen, később azonban a kir. főügyész 8756. f. ü. 1927. számú átiratával a felebbezést visszavonta. A sértett magánvádló Varga Imre a vád képviselőt nem vállalta, így a balassagyarmati kir. törvényszék elsőfoku ítélete jogerőssé vált.

Beküldetett.

A sajtótörvény idevonatkozó rendelkezései által (20. §.) biztosított jogunknál fogva a „Bányász” című időszaki lap második évfolyam 1928. évi január hó 15-én megjelent számának második oldalán „Bonyodalom Nagybátyonban a karácsonyi segély körül” címmel irt cikkekre a következő helyreigazító sorok közlését kérjük:

Nem igaz az, hogy a munkásság azért küldött küldöttséget a Nagybátyon r. t. vezérigazgatóságához, mert a bányagazgatósággal folytatott tárgyalás sokáig húzódott volna. Ellenben igaz az, hogy a bányagazgatóság minden tárgyalás nélkül, írásbeli hirdetménnyel utasította el a munkások segélykérelmét anélkül, hogy bármilyen összeget felajánlott volna és a munkások anélkül, hogy a munkát beszüntették volna, küldtek küldöttséget Lantos vezérigazgató urhoz.

Nem igaz az, hogy Peyer, illetve a Magyarországi Bányász- és Kohómunkások Országos Szövetsége a küldöttséggel egyetemben elfogadta volna az igazgatóság által felajánlott 25 százalékos segély felét.

Ellenben igaz az, hogy a megállapodás úgy történt, hogy az igazgatóság ajánlatát a küldöttek közölni fogják a munkásokkal és azokra bizzák a döntést.

Nem igaz az, hogy Orosz Márton és Ocskovszky János elvtársak munkára küldték volna a munkásokat.

Ellenben igaz az, hogy akkor, amikor a munkások a sztrajk mellett határozta, Ocskovszky János az esetleges következményekre való figyelmeztetéssel kitartásra hívta fel a munkásokat, mert határozatuknak csak akkor lehet eredménye. A munkafelvétel ügyében is csak akkor kezdődött Ocskovszky János és a helyicsoporthunk vezetősége illetve a bányagazgatósággal a tárgyalás, amikor a munkások egyrésze sztrajktörővé vált.

Nem igaz az, hogy Orosz Márton nagy meglepéssel vette fel a karácsonyi segélyt.

Ellenben igaz az, hogy Orosz Márton csak akkor vette volna fel az igazgatóság által folyósított segélyt meglepéssel, ha a munkások valamennyien meg kapták volna a máshol folyósított segélyek összegének a 100 százalékát.

Nagybátony, 1928. évi január 24-én.

Orosz Márton s. k., Ocskovszky János s. k., Ballon József s. k., Debrei János s. k., Ivádi István s. k., Fekete László s. k., Orosz Sándor s. k., Nagy hűkör Pál s. k., Letovai István s. k., Iványi János s. k., Oravecz István s. k., Makalicza József s. k., Boczer József s. k., Lőrincz András s. k.

Helyet adtunk a fenti nyilatkozatnak, illetve helyreigazításnak annál is inkább, mert nem áll érdekünkben a dolgok eltitkolása. — De helyet adtunk azért is, mert ezen helyreigazító sorok mindenben igazolják a folyó évi január hó 15-én megjelent lapunk cikkét.

Azt irtuk a cikkünkben, hogy a bányavállalatok a beadványunk alapján tárgyalták le a karácsonyi segély kérdését. Erre Peyerék, akik ezt elaludták, kiszaladtak egyes bányatelepekre, gyűlésen követelték a karácsonyi segélyt és ezután tárgyaltak Peyerék az igazgatósággal. A fenti cáfolat ugyanezt mondja, de ugyanezt írja a „Bányamunkás” januári száma is.

Ugy látszik, aki a fenti helyreigazító sorokat írta, nem olvasta a Bányamunkást. — Tagadja mintha Orosz Márton és Ocskovszky János a munkásokat munkára küldte volna. Azt kérjük: van-e lelkiismerete annak, aki okatlan harcba engedi menni a munkásokat. Ha valaki, vagy valamely szervezet a munkásság érdekeit szíven viseli, annak figyelmeztetni kell a munkásságot mielőtt beugrassa. Azonban a helyzet ezzel szemben az volt, hogy ezzel akarták megmutatni a létezésüket és ezt kellett ismét drágán a nagybátonyi munkásságnak megfizetni.

Azt mondja továbbá a cáfoló nyilatkozat, hogy Orosz Márton nem vette fel meglepéssel a karácsonyi segélyt, de tényként állapítja meg, hogy felvette. Azt elhiszük, hogy jobb szeretett volna többet, bizonyos azonban az, hogy Orosz Márton a harc által nem vesztett semmit, tehát mindenrizikó nélkül vitte a munkásságot harcba. Ez újra csak azt igazolja, hogy milyen bátor legények. A munkásságot beugratják és akkor verik a mellüket, azonban a harcból nem vesznek ki a részüket.

Folytassák csak tovább ezt az alattomos munkát, ez világít be az ő boszorkánykonyhájukba. — Ez nyitja fel a munkásság szeméit és elűzi a sántát.

A Bányamunkásotthon rt. ellen indított perünket nem vontuk vissza.

Mint ismeretes, a Bányamunkásotthon rt. ellen indított perünk sikerét minden rendelkezésre álló eszközzel megakarták akadályozni a Magyarországi Bány- és Kohómunkások Orsz. Szövetsége részéről. — E célból íveket bocsájtottak ki Salgótarján és környékén a munkásság között, amely ívnek a szövege a többiek között úgy szólt, hogy az aláírók a Bányamunkásotthon rt. ellen indított perüket visszavonják.

A szóbanforgó nyilatkozatot alá is írták vagy nyolcvan. Mikor híre terjedt, hogy

az elsőfoku ítéletet felperesek megnyerték, tömegesen keresték és kerestek fel még ma is szövetségünket azon munkástársak, akik a szóbanforgó nyilatkozatot állítólag aláírták. Ugyanis szövetségünk ügyvédje dr. Mekker György levélben kereste fel azokat a szakértársakat, akik állítólag az íveket aláírták, hogy az aláírásukat igazolják. Most azután kiderült, hogy akik tényleg aláírták az ívet, azok is olyan frázison alapuló agitáció hatása alatt írták alá, milyen példa még a munkásmozgásban nem igen fordult elő, de vannak olyanok, akik mit sem tudnak arról, hogy miként került nevük a visszavonó ív alá.

A sok közül az alábbi jegyzőkönyvet közöljük le, mely világosan rámutat arra a maffiára, mellyel ellenfeleink dolgoztak.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett 1928. évi február hó 6-án Salgótarjánban, a Magyarországi Bány- és Kohómunkások Gazdsági Szövetségének központi helyiségében. a Bányamunkásotthon rt. ellen beadott per tárgyában.

Alulírottak előadják, hogy a Bányamunkásotthon rt. ellen megindított perben annak idején az ismert feltételek mellett dr. Mekker György ügyvédet bízták meg, ettől az időtől erre vonatkozólag semmiféle megcáfolást vagy pervisszavonást illető iratot nem írtak alá. Ha ilyen van, úgy azt tudomásunk nélkül más hamisította, illetve nevüket jogtalanul írta alá. Egyben kijelentik, hogy a Bányamunkásotthon rt. ellen indított perben képviselőikben továbbra is dr. Mekker György ügyvéd urat bízzák meg.

Kmf.

Virág József I. s. k. Virág József II. s. k.

Kömár Sándor s. k.

Előttünk mint tanúk előtt.

Krauter Gyula s. k. Telek József s. k.

Helyicsoportok hirei.

Évi közgyűlés Szabolcsbányatelepen.

A tagok élénk részvétele mellett tartotta meg szabolcsbányatelepi helyicsoportunk évi közgyűlését január hó 29-én, az otthon helyiségében.

Szabó István elnök szaktárs a közgyűlés megnyitása után időrendi sorrendben mutatott rá mindazon régmakra és trükkökre, melyekkel Bertrand és társai a csoport megalakulása óta a munkásság egy részét igyekeztek a szövetségünkhöz való csatlakozástól visszatartani. Erőlködésük azonban hajótörést fog szenvedni az öntudatos munkásságon, mely máris tisztában van Bertrand működésével és rövid időn belül befogja látni, hogy kizárólag a mi szövetségünk útján tudja gazdasági helyzetét megjavítani.

Kraft Jenő kerületi titkár ismertette ezután a titkárság és csoport eddigi működését, többek közt adatokkal bizonyítva be, hogy a kerületben 133 esetben fordult az egyes üzembfőnkökhöz a tagok sérelmei és kérelmei miatt, 106 esetben eredményt érve el, 13 ügy még függőben van és mindössze 14 esetben nem sikerült az ügy elintézése. Ezeken kívül elkészítette a tagok nyugdíjévelnek összevonására szolgáló jegyzőkönyveket és eljárta a tagok összes privát ügyeiben. A jelentést a tagok örömmel vették tudomásul.

A közgyűlés a vezetőség felmentvényének megadása után a következő új vezetőséget választotta meg: Elnök: Szabó István II., alelnök: Meződi György, pénztáros: Jakab Péter, jegyző: Kónyi Dávid, ellenőrök: Nyirő János I. és Treisendorfer Hermann, vezetőségi tagok: Gradi György, Dallos János I. Milovecz Gábor, Grósz Ádám, Szász József, Tomsák József, Radó Ferenc, Kasprík László.

Az indítványok letárgyalása után az elnök a közgyűlést berekesztette.

Mecsek-szabolcs. Beiratások és befizetések az otthonban bármikor eszközölhetők. Az otthon naponta d. e. 8—12-ig és délután 2—10 óráig van nyitva. Könyvtárórák: csütörtökön délelőtt 10—11-ig, d. u. 5—6-ig és vasárnaponként délelőtt 10—11-ig.

Pécsbányatelep. Beiratások és befizetések a Kassian környékén lakók részére Linc János pénztáros szaktársnál, a Pécsbányatelep környékén lakók részére Máhr Adolf másodpénztáros szaktársnál eszközölhetők.

Minden hó első előlegfizetést követő vasárnap d. u. 3 órakor a Troll-féle vendéglőben, minden hó második előlegfizetést követő vasárnap d. u. 3 órakor pedig Kassianban özv. Régerné vendéglőjében a csoport tagösszejevetelt tart.

Lapunk legutóbbi számában a pécsbányatelepi vezetőségi tagok sorából szedési hiba folytán kimaradt Kálmán Lajos szaktársunk neve, mit pótlólag közölünk.

Tatabánya-Felsőgallai titkárság. Hivatalos helyisége Felsőgallán Szent János-ucca 5. szám alatt van. Hivatalos órák hetenként hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 9—12-ig és délután 2—7 óráig. Minden panasszal és felvilágosítással ide forduljanak a szaktársak.

Nagymányok. Nagymányoki helyicsoportunknál beiratások és befizetések további intézkedésig Falcz Ádám, id. Heim Ferenc, Studer Péter és Paunert István szaktársaknál eszközölhetők.

Nagyszabású jelmezestély Salgótarjánban a szövetségünk központi helyiségében. A szövetségünk központi helyisége állandóan jól látogatott mulatságok színhelye volt, de a f. évi február hó 5-én rendezett jelmezestély az eddigieket is jóval felülmúlta. Oly nagyszámban jelentek meg szövetségünk tagjai és azok hozzátartozói, hogy a hatalmas, tágas helyiségek nem voltak képesek befogadni a mulatni vágyó közönséget. Éjfélkor a legszebb jelmezek között 10 értékes tárgyat osztott szét a rendezőség. E mulatság bevételét a szövetségünk kebelében működő dalárdák felszerelésére fogja fordítani a szövetség központi vezetősége.

Zagyvapálfalvai és Baglyasaljai helyicsoportok műkedvelő előadása február 19-én.

Zagyvapálfalvai helyicsoportunk f. évi február 19-én a bányakaszinó összes helyiségében műkedvelő előadást tart, színre kerül „A vasgyáros” című dráma.

Baglyasalján „A virágnak megtiltani nem lehet” című népszínmű kerül előadásra. Mind két előadás után nagy az érdeklődés.

SINGER
varrógép
RÉG BEVÁLT JÓ MINŐSÉGBEN
Kedvező fizetési feltételek
SINGER VARRÓGÉP
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Salgótarjánban,
Fő-utca 75. szám. alatt
a róm. kath. toplommal szemben.

Nyomdavezető: Friedler Samu.

„Turul”-nyomda r.-t., Salgótarján.